

॥ नारद-राम-संवादः ॥

श्री महादेव उवाच

एकदा सुखमासीनं रामं स्वान्तःपुराजिरे।
 सर्वाभरणसम्पन्नं रत्नसिंहासने स्थितम् ॥ १ ॥
 नीलोत्पलदलश्यामं कौस्तुभामुक्तकन्धरम्।
 सीतया रत्नदण्डेन चामरेणाथ वीजितम् ॥ २ ॥
 विनोदयन्तं ताम्बूलचर्वणादिभिरादरात्।
 नारदोऽवतरद्दृष्टुमम्बराद्यत्र राघवः ॥ ३ ॥
 शुद्धस्फटिकसङ्काशः शरच्चन्द्र इवामलः।
 अतर्कितमुपायातो नारदो दिव्यदर्शनः ॥ ४ ॥
 तं दृष्ट्वा सहसोत्थाय रामः प्रीत्या कृताञ्जलिः।
 ननाम शिरसा भूमौ सीतया सह भक्तिमान् ॥ ५ ॥
 उवाच नारदं रामः प्रीत्या परमया युतः।
 संसारिणां मुनिश्रेष्ठ दुर्लभं तव दर्शनम्।
 अस्माकं विषयासक्तचेतसां नितरां मुने ॥ ६ ॥
 अवाप्तं मे पूर्वजन्मकृतपुण्यमहोदयैः।
 संसारिणाऽपि हि मुने लभ्यते सत्समागमः ॥ ७ ॥
 अतस्त्वद्दर्शनादेव कृतार्थोऽस्मि मुनीश्वर।
 किं कार्यं ते मया कार्यं ब्रूहि तत्करवाणि भोः ॥ ८ ॥
 अथ तं नारदोऽप्याह राघवं भक्तवत्सलम्।
 किं मोहयसि मां राम वाक्यैर्लोकानुसारिभिः ॥ ९ ॥

संसार्यहमिति प्रोक्तं सत्यमेतत्त्वया विभो।
 जगतामादिभूता या सा माया गृहिणी तव ॥ १० ॥
 त्वत्सन्निकर्षाज्जायन्ते तस्यां ब्रह्मादयः प्रजाः।
 त्वदाश्रया सदा भाति माया या त्रिगुणात्मिका ॥ ११ ॥
 सूतेऽजस्रं शुक्लकृष्णलोहिताः सर्वदा प्रजाः।
 लोकत्रयमहागेहे गृहस्थस्त्वमुदाहृतः ॥ १२ ॥
 त्वं विष्णुर्जानकी लक्ष्मीः शिवस्त्वं जानकी शिवा।
 ब्रह्मा त्वं जानकी वाणी सूर्यस्त्वं जानकी प्रभा ॥ १३ ॥
 भवान् शशाङ्कः सीता तु रोहिणी शुभलक्षणा।
 शक्रस्त्वमेव पौलोमी सीता स्वाहानलो भवान् ॥ १४ ॥
 यमस्त्वं कालरूपश्च सीता संयमिनी प्रभो।
 निर्ऋतिस्त्वं जगन्नाथ तामसी जानकी शुभा ॥ १५ ॥
 राम त्वमेव वरुणो भार्गवी जानकी शुभा।
 वायुस्त्वं राम सीता तु सदागतिरितीरिता ॥ १६ ॥
 कुबेरस्त्वं राम सीता सर्वसम्पत्प्रकीर्तिता।
 रुद्राणी जानकी प्रोक्ता रुद्रस्त्वं लोकनाशकृत् ॥ १७ ॥
 लोके स्त्रीवाचकं यावत्तत्सर्वं जानकी शुभा।
 पुन्नामवाचकं यावत्तत्सर्वं त्वं हि राघव ॥ १८ ॥
 तस्माल्लोकत्रये देव युवाभ्यां नास्ति किञ्चन ॥ १९ ॥
 त्वदाभासोदिताज्ञानमव्याकृतमितीर्यते ।
 तस्मान्महान्स्ततः सूत्रं लिङ्गं सर्वात्मकं ततः ॥ २० ॥

अहङ्कारश्च बुद्धिश्च पञ्चप्राणेन्द्रियाणि च।
 लिङ्गमित्युच्यते प्राज्ञैर्जन्ममृत्युसुखादिमतम् ॥ २१ ॥
 स एव जीवसंज्ञश्च लोके भाति जगन्मयः।
 अवाच्यानाद्यविद्यैव कारणोपाधिरुच्यते ॥ २२ ॥
 स्थूलं सूक्ष्मं कारणाख्यमुपाधित्रितयं चित्तेः।
 एतैर्विशिष्टो जीवः स्याद्वियुक्तः परमेश्वरः ॥ २३ ॥
 जाग्रत्स्वप्नसुषुप्त्याख्या संसृतिर्या प्रवर्तते।
 तस्या विलक्षणः साक्षी चिन्मात्रस्त्वं रघूत्तम ॥ २४ ॥
 त्वत्त एव जगज्जातं त्वयि सर्वं प्रतिष्ठितम्।
 त्वय्येव लीयते कृत्स्नं तस्मात्त्वं सर्वकारणम् ॥ २५ ॥
 रज्जावहिमिवात्मानं जीवं ज्ञात्वा भयं भवेत्।
 परात्माहमिति ज्ञात्वा भयदुःखैर्विमुच्यते ॥ २६ ॥
 चिन्मात्रज्योतिषा सर्वाः सर्वदेहेषु बुद्ध्ययः।
 त्वया यस्मात्प्रकाशयन्ते सर्वस्यात्मा ततो भवान् ॥ २७ ॥
 अज्ञानान्न्यस्यते सर्वं त्वयि रज्जौ भुजङ्गवत् ॥ २८ ॥
 त्वत्पादभक्तियुक्तानां विज्ञानं भवति क्रमात्।
 तस्मात्त्वद्भक्तियुक्ता ये मुक्तिभाजस्त एव हि ॥ २९ ॥
 अहं त्वद्भक्तभक्तानां तद्भक्तानां च किङ्करः।
 अतो मामनुगृहीष्व मोहयस्व न मां प्रभो ॥ ३० ॥
 त्वन्नाभिकमलोत्पन्नो ब्रह्मा मे जनकः प्रभो।
 अतस्तवाहं पौत्रोऽस्मि भक्तं मां पाहि राघव ॥ ३१ ॥

इत्युक्त्वा बहुशो नत्वा स्वानन्दाश्रुपरिप्लुतः ।
 उवाच वचनं राम ब्रह्मणा नोदितोऽस्म्यहम् ॥ ३२ ॥
 रावणस्य वधार्थाय जातोऽसि रघुसत्तम ।
 इदानीं राज्यरक्षार्थं पिता त्वामभिषेक्ष्यति ॥ ३३ ॥
 यदि राज्याभिसंसक्तो रावणं न हनिष्यसि ।
 प्रतिज्ञा ते कृता राम भूभारहरणाय वै ॥ ३४ ॥
 तत्सत्यं कुरु राजेन्द्र सत्यसन्धस्त्वमेव हि ।
 श्रुत्वैतद्गदितं रामो नारदं प्राह सस्मितम् ॥ ३५ ॥
 शृणु नारद मे किञ्चिद्विद्यतेऽविदितं क्वचित् ।
 प्रतिज्ञातं च यत्पूर्वं करिष्ये तन्न संशयः ॥ ३६ ॥
 किन्तु कालानुरोधेन तत्तत्प्रारब्धसङ्ख्यात् ।
 हरिष्ये सर्वभूभारं क्रमेणासुरमण्डलम् ॥ ३७ ॥
 रावणस्य विनाशार्थं श्वो गन्ता दण्डकाननम् ।
 चतुर्दश समास्तत्र ह्युषित्वा मुनिवेषधृक् ॥ ३८ ॥
 सीतामिषेण तं दुष्टं सकुलं नाशयाम्यहम् ।
 एवं रामे प्रतिज्ञाते नारदः प्रमुमोद ह ॥ ३९ ॥
 प्रदक्षिणत्रयं कृत्वा दण्डवत्प्रणिपत्य तम् ।
 अनुज्ञातश्च रामेण ययौ देवगतिं मुनिः ॥ ४० ॥
 संवादं पठति शृणोति संस्मरेद्वा
 यो नित्यं मुनिवररामयोः सभक्त्या ।
 सम्प्राप्नोत्यमरसुदुर्लभं विमोक्षम्
 कैवल्यं विरतिपुरःसरं क्रमेण ॥ ४१ ॥

॥ इति श्रीमदध्यात्मरामायणे उमामहेश्वरसंवादे अयोध्याकाण्डे
प्रथमः सर्गो नारद-राम-संवादः सम्पूर्णः ॥

This stotra can be accessed in multiple scripts at:

http://stotrasamhita.net/wiki/Narada_Rama_Samvada. This PDF was downloaded from <http://stotrasamhita.github.io>.

Facebook: <http://facebook.com/StotraSamhita>

GitHub: <http://stotrasamhita.github.io> | <http://github.com/stotrasamhita>

Credits: <http://stotrasamhita.github.io/about/>